

Ngày soạn: ...../...../.....

Ngày dạy: ...../...../.....

TIẾT.....: BỨC TRANH CỦA EM GÁI TÔI

Tạ Duy Anh

I. Mục tiêu

1. Kiến thức

- HS cần nắm vững nội dung ý nghĩa của truyện, nghệ thuật kể chuyện và miêu tả tâm lí nhân vật của tác giả.

2. Năng lực

a. Năng lực chung:

- Hướng học sinh trở thành người đọc độc lập với các năng lực giải quyết vấn đề, tự quản bản thân, năng lực giao tiếp, trình bày, thuyết trình, tương tác, hợp tác, v.v...

b. Năng lực riêng:

- Năng lực thu thập thông tin liên quan đến văn bản *Bức tranh của em gái tôi*;
- Năng lực trình bày suy nghĩ, cảm nhận của cá nhân về văn bản *Bức tranh của em gái tôi*;
- Năng lực hợp tác khi trao đổi, thảo luận về thành tựu nội dung, nghệ thuật, ý nghĩa của văn bản.
- Năng lực phân tích, so sánh đặc điểm nghệ thuật của văn bản với các văn bản có cùng chủ đề.

3. Phẩm chất:

- Giúp HS rèn luyện bản thân phát triển các phẩm chất tốt đẹp: Nhân ái, yêu thương gia đình, cuộc sống.

II. Thiết bị dạy học và học liệu

1. Chuẩn bị của GV

- Giáo án
- Phiếu bài tập, trả lời câu hỏi

- Các phương tiện kỹ thuật
- Bảng phân công nhiệm vụ cho học sinh hoạt động trên lớp
- Bảng giao nhiệm vụ học tập cho học sinh ở nhà.

2. Chuẩn bị của HS: SGK, SBT Ngữ văn 6, soạn bài theo hệ thống câu hỏi hướng dẫn học bài, vở ghi.

III. Tiến trình dạy học

Hoạt động 1: Khởi động

a. Mục tiêu: Tạo hứng thú cho HS, thu hút HS sẵn sàng thực hiện nhiệm vụ học tập của mình. HS khắc sâu kiến thức nội dung bài học.

b. Nội dung: HS chia sẻ kinh nghiệm của bản thân.

c. Sản phẩm: Những suy nghĩ, chia sẻ của HS.

d. Tổ chức thực hiện:

GV tổ chức hoạt động GÓC CHIA SẺ

- Em hãy kể ngắn gọn về anh/chi/em ruột (hoặc anh/chi/em nuôi, anh/chi/em họ mà em yêu quý).

Gợi ý: tên, tuổi, ngoại hình, tính cách nổi bật của người đó và lí do vì sao em yêu quý họ.

- *GV dẫn dắt vào bài mới:* .....

Hoạt động 2: Hình thành kiến thức

Hoạt động 1: Đọc và tìm hiểu chung

a. Mục tiêu: Nắm được thông tin về tác giả, tác phẩm.

b. Nội dung: HS sử dụng SGK, chất lọc kiến thức để trả lời câu hỏi.

c. Sản phẩm học tập: HS tiếp thu kiến thức và câu trả lời của HS.

d. Tổ chức thực hiện:

HOẠT ĐỘNG CỦA GV – HS	DỰ KIẾN SẢN PHẨM
Thao tác 1: đọc- chú thích	I. Đọc- Tìm hiểu chung
Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ	1. Đọc- chú thích
	a. Đọc

GV gọi 2 HS đọc và HS dưới lớp nhận xét dựa trên Bảng kiểm kỹ năng đọc truyện ngắn

Tiêu chí	có	không
Đọc trôi chảy, không bỏ từ, thêm từ		
Ngắt giọng phù hợp		
Giọng đọc chậm rãi, nhẹ nhàng		
Thể hiện được cảm xúc sâu lắng của nhân vật		

- GV giải thích một số từ khó.

- HS tiếp nhận nhiệm vụ.

Bước 2: HS trao đổi thảo luận, thực hiện nhiệm vụ

- HS thực hiện nhiệm vụ.

Bước 3: Báo cáo kết quả và thảo luận

- HS theo dõi sgk

- GV quan sát, hỗ trợ

Bước 4: Đánh giá kết quả thực hiện hoạt động

- GV nhận xét, đánh giá

Thao tác 2: Tìm hiểu về tác giả, tác phẩm

b. Chú thích

- **Lục lọi:** Tìm kỹ lưỡng, tỉ mỉ mọi chỗ, mọi nơi

- **Nhọ nôi:** Bụi đen bám ở đáy và xung quanh nôi, chảo...khi người ta đun bằng củi, than, rơm, rạ...

- **Bại lộ:** Vỡ lở, không giấu giếm được nữa. Ở đây ý nói việc tranh vẽ của bé Mèo được mọi người phát hiện ra.

- **Mừng quỳnh:** Mừng quá đến mức cuống quýt

- **Thiên tài:** Tài năng nổi bật, hơn hẳn mọi người, dường như là được trời phú cho

- **Thẩm định:** Xem xét nhằm đánh giá để xác định, quyết định.

- **Xét nét:** Để ý từng cái nhỏ nhặt để đánh giá, nhận xét con người. Ở đây là chú ý, quan sát quá kỹ.

- **Nhập tâm:** Nhớ rất rõ, rất kỹ, như khắc sâu trong lòng

- **Sững:** Ở vào trạng thái bất động, đơ người trong giây lát

- **Thôi miên:** Tác động vào tâm lí của một người nào đó., gây ra trạng thái tựa như ngủ, dễ dàng chịu sự điều khiển của mình.

2. Tìm hiểu chung

a. Tác giả: - **Tồn khai sinh:** Tạ Việt Đổng, sinh năm 1959

<p>Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV yêu cầu HS: Đọc phần tiểu dẫn SGK, nêu hiểu biết của mình về tác giả Tạ Duy Anh và tác phẩm “Bức tranh của em gái tôi” - HS tiếp nhận nhiệm vụ. <p>Bước 2: HS trao đổi thảo luận, thực hiện nhiệm vụ</p> <ul style="list-style-type: none"> - HS thực hiện nhiệm vụ. <p>Bước 3: Báo cáo kết quả và thảo luận</p> <ul style="list-style-type: none"> - HS trả lời câu hỏi - GV gọi HS khác nhận xét, bổ sung câu trả lời của bạn. <p>Bước 4: Đánh giá kết quả thực hiện hoạt động</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV nhận xét, đánh giá, chốt kiến thức 	<ul style="list-style-type: none"> - Bút danh khác: Lão Tạ, Chu Quý, Bình Tâm - Quê : Chương Mỹ, Hà Tây (nay là Hà Nội) - Là cây bút trẻ trong thời kì đổi mới - Sáng tác tiêu biểu: <i>Bước qua lời nguyện, Giã biệt bóng tối, Lão khổ, Đi tìm nhân vật...</i> <p>b. Tác phẩm</p> <ul style="list-style-type: none"> - Xuất xứ: In trong tập “Bản nhạc con đà điểu”, 2016 - Thể loại: Truyện ngắn - PTBD: Tự sự + miêu tả + biểu cảm - Ngôi kể: Ngôi thứ nhất- người anh kể chuyện → Tâm trạng nhân vật được thể hiện tự nhiên, sinh động và giúp câu chuyện chân thực, đáng tin cậy - Nhân vật chính: Kiều Phương và người anh (nhân vật trung tâm) - Cốt truyện: <ul style="list-style-type: none"> + Mở đầu: Giới thiệu về Kiều Phương + Thắt nút: Tài năng hội họa của Kiều Phương được phát hiện + Phát triển: Người anh ghen ghét, đố kị với em gái + Mở nút: Bức vẽ “Anh trai tôi” của Kiều Phương đạt giải
--	--

	<p>+ Kết thúc: Anh hiểu được tâm hồn, tình cảm của em gái</p> <p>- Bố cục</p> <p>+ Phần 1 (từ đầu đến “phát huy tài năng”): Tài năng của em gái được mọi người phát hiện.</p> <p>+ Phần 2 (tiếp đó đến “anh cùng đi nhận giải”): Lòng ghen tị và mặc cảm của người anh.</p> <p>+ Phần 3 (còn lại): Tâm trạng, cảm xúc của người anh khi đứng trước bức tranh của em gái.</p>
--	---

Hoạt động 2: Khám phá văn bản

a. Mục tiêu: Phân tích được:

- Nhân vật Kiều Phương
- Nhân vật người anh
- Thông điệp của văn bản

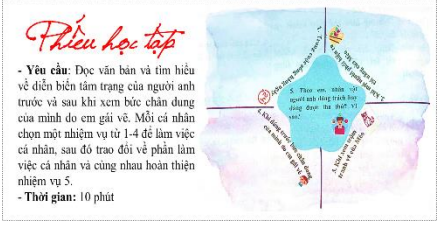
b. Nội dung: HS sử dụng SGK, chất lọc kiến thức để tiến hành trả lời câu hỏi.

c. Sản phẩm học tập: HS tiếp thu kiến thức và câu trả lời của HS.

d. Tổ chức thực hiện:

HOẠT ĐỘNG CỦA GV – HS	DỰ KIẾN SẢN PHẨM
<p>Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ</p> <p>GV yêu cầu HS đọc văn bản và tìm hiểu về nhân vật Kiều Phương dựa trên các ý chính sau:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Ngoại hình, tính cách + Sở thích 	<p>II. Khám phá văn bản</p> <p>1. Nhân vật Kiều Phương</p> <p>a. Ngoại hình, tính cách</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tên là Kiều Phương - Anh đặt cho biệt hiệu là Mèo bởi vì khuôn mặt luôn bị chính nó bôi bẩn.

<p>+ Tình cảm dành cho gia đình, mọi người</p> <p>Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ</p> <p>- HS tiếp nhận nhiệm vụ</p> <p>Bước 3: Báo cáo kết quả và thảo luận</p> <p>- HS trình bày</p> <p>- GV gọi HS khác nhận xét, bổ sung câu trả lời của bạn.</p> <p>Bước 4: Đánh giá kết quả thực hiện hoạt động</p> <p>- GV nhận xét, đánh giá, chốt kiến thức</p>	<p>- Dùng tên Mèo để xưng hô với bạn thật vui vẻ</p> <p>- Hay lục lọi các đồ vật</p> <p>➔ Hồn nhiên vô tư trong sáng, hiếu động, dễ thương.</p> <p>b. Sở thích</p> <p>- Em tự chế thuốc vẽ bằng những vật liệu có sẵn trong nhà từ các xoong nồi, bí mật vẽ tranh.</p> <p>- Mọi thứ trong nhà đều được đưa vào tranh: cái bát cơm lộn; con mèo vằn....</p> <p>➔ Yêu thích vẽ, say mê nghệ thuật, có năng khiếu hội họa, đáng khâm phục.</p> <p>c. Tình cảm dành cho gia đình, mọi người</p> <p>- Vui vẻ chấp nhận biệt hiệu “Mèo” anh tặng.</p> <p>- Dễ thân với bé Quỳnh, chú Tiến Lê (họa sĩ)</p> <p>- Bị anh mắng vô cớ cũng không khóc hay cãi lại.</p> <p>- Đi thi vẽ tranh - vẽ về anh trai với tất cả tình yêu thương anh.</p> <p>- Được giải, hồ hởi ôm cổ anh chia vui.</p> <p>➔ Vui vẻ, sống cởi mở, chan hòa với mọi người</p> <p>Nghệ thuật:</p> <p>- Quan sát tinh tế, lựa chọn hình ảnh tiêu biểu.</p>
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Sử dụng ngôn ngữ trong sáng, dễ hiểu.
<p>Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ: GV chia nhóm và yêu cầu HS hoàn thành Phiếu học tập</p> <p>Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - HS thảo luận nhóm và thực hiện nhiệm vụ <p>Bước 3: Báo cáo, thảo luận: HS báo cáo kết quả, nhận xét.</p> <p>Bước 4: Kết luận, nhận định. GV kết luận và nhấn mạnh kiến thức.</p> <p>GV đặt câu hỏi thêm: Theo em, nhân vật người anh đáng được trách hay đáng được tha thứ? Vì sao?</p> <p>Gợi ý:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Người anh đáng trách nhưng cũng đáng cảm thông vì tính xấu, ghen tị chỉ là nhất thời + Người anh đã hối hận, day dứt, nhận ra tâm hồn trong sáng của người em và hiểu tính đố kị, ghen ghét của bản thân là xấu 	<p>2. Nhân vật người anh</p> <p>a, Trong cuộc sống hàng ngày</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tặng em biệt hiệu là “Mèo” vì em hay lục lọi đồ và hay nghịch bả → Coi thường, bực bội, khó chịu với em - Bí mật theo dõi việc làm của em - Ngạc nhiên khi thấy em chế tạo thuốc vẽ “Trời ạ! Thì ra nó chế thuốc vẽ” → Xem thường, khó chịu, cho đây là trò nghịch ngợm của trẻ con <p>b, Khi phát hiện tài năng hội họa của em</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cảm thấy mình bất tài - Chẳng tìm thấy ở mình một năng khiếu gì cả. - Không thể thân với “Mèo” như trước được nữa → Thất vọng, buồn chán, thiếu tự tin, mặc cảm <p>c. Khi xem trộm bức tranh của em</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gục đầu muốn khóc - Lén xem tranh của em gái...thở dài... - Hay gắt gỏng với em, đẩy em ra. → Buồn bã, thất vọng, ghen tị - Cái mặt lem nhem như chọc tức tôi. - Tôi thấy khó chịu - Khi đạt giải, Kiều Phương ôm cổ tôi, tôi đẩy nó ra

	<p>→ Xa lánh em, đố kị với em.</p> <p>d. Khi đứng trước bức chân dung của mình do em gái vẽ</p> <p>* Thái độ của người anh</p> <ul style="list-style-type: none"> - Giật sững: Giật mình và sững sờ - Ngỡ ngàng: Ngạc nhiên vì không ngờ em gái lại vẽ mình trong bức tranh dự thi, coi mình là người thân nhất - Hãnh diện: Thấy mình hiện ra trong bức tranh thật đẹp và hoàn hảo - Xấu hổ: Tự nhận ra thói xấu của bản thân (ích kỉ, đố kị, ghen tị, nhỏ nhen), trong khi em gái vẫn coi mình là người thân yêu nhất <p>- Trước khi phát hiện tài năng hội họa của em: Coi thường em, coi việc làm của em chỉ là đồ trẻ con</p> <p>- Khi phát hiện tài năng hội họa của em: Mặc cảm, tự ti</p> <p>→ Đố kị</p> <p>- Khi đứng trước bức tranh của người em: Giật sững người- ngỡ ngàng- hãnh diện- xấu hổ- muốn khóc</p> <p>→ Sự thay đổi một cách phù hợp</p> <p>→ Nghệ thuật miêu tả tâm lí chân thực, tinh tế của tác giả</p>
Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ	3. Thông điệp của văn bản

<p>GV đặt câu hỏi gợi dẫn: Theo em, thông điệp nào được tác giả Tạ Duy Anh gửi gắm qua văn bản?</p> <p>- HS tiếp nhận nhiệm vụ.</p> <p>Bước 2: HS trao đổi thảo luận, thực hiện nhiệm vụ</p> <p>- HS thực hiện nhiệm vụ.</p> <p>Bước 3: Báo cáo kết quả và thảo luận</p> <p>- HS trả lời câu hỏi</p> <p>- GV gọi HS khác nhận xét, bổ sung câu trả lời của bạn.</p> <p>Bước 4: Đánh giá kết quả thực hiện hoạt động</p> <p>- GV nhận xét, đánh giá, chốt kiến thức</p> <p>GV đặt câu hỏi mở rộng: Từ các văn bản “Chuyện cổ tích về loài người”, “Mây và sóng”, “Bức tranh của em gái tôi”, em nhận thấy điều gì là quan trọng nhất có thể gắn kết các thành viên trong gia đình?</p> <p>Gợi ý:</p> <p>- Mọi thành viên trong gia đình luôn yêu thương, chia sẻ, gắn kết với nhau.</p>	<p>- Ghen ghét, đố kỵ trước tài năng hay thành công của người khác là tính xấu</p> <p>- Cần vượt qua mặc cảm, tự ti để có sự trân trọng, thành công, và có niềm vui thực sự chân thành trước những thành công của người khác.</p> <p>- Tình cảm trong sáng, nhân hậu có thể giúp con người vượt kên trên bản thân và hoàn thiện mình</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> - Sự gắn kết đó phải ở cả hai phía, trao đi và nhận lại. - Tôn trọng sự khác biệt, biết gạt bỏ những cảm xúc ghen ghét, đố kị, trân trọng những điểm mạnh của các thành viên, động viên cổ vũ cho người thân để họ có điều kiện phát triển bản thân... 	
<p>Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV yêu cầu HS khái quát nội dung nghệ thuật của bài - HS tiếp nhận nhiệm vụ. <p>Bước 2: HS trao đổi thảo luận, thực hiện nhiệm vụ</p> <ul style="list-style-type: none"> - HS thực hiện nhiệm vụ. <p>Bước 3: Báo cáo kết quả và thảo luận</p> <ul style="list-style-type: none"> - HS trả lời câu hỏi; - GV gọi HS khác nhận xét, bổ sung câu trả lời của bạn. <p>Bước 4: Đánh giá kết quả thực hiện hoạt động</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV nhận xét, đánh giá, chốt kiến thức 	<p>III. Tổng kết</p> <p>1. Nghệ thuật</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miêu tả tâm lí nhân vật đặc sắc, ngôn ngữ độc thoại nội tâm. - Cách kể chuyện tự nhiên, hấp dẫn. - Ngôi kể thứ nhất tạo điều kiện cho nhân vật bộc lộ diễn biến tâm lí tự nhiên, chân thực. <p>2. Nội dung</p> <ul style="list-style-type: none"> - Truyện cho thấy tình cảm trong sáng, hồn nhiên, tấm lòng nhân hậu của em gái đã giúp người anh nhận ra sự hạn chế của chính mình. - Truyện có ý nghĩa giáo dục sâu sắc, đặc biệt với lứa tuổi học sinh phải biết vượt lên sự hạn chế của bản thân để hướng tới điều hoàn thiện về nhân cách

Hoạt động 3: Luyện tập

- a. Mục tiêu:** Củng cố lại kiến thức đã học.
- b. Nội dung:** Sử dụng SGK, kiến thức đã học để hoàn thành bài tập.
- c. Sản phẩm học tập:** Kết quả của HS.

d. Tổ chức thực hiện:

GV tổ chức trò chơi “ĐÀO ĐÁ MỎ ĐƯỜNG”

1. Nhân vật chính trong truyện «Bức tranh của em gái tôi» là ai?

A. Người anh

B. Người em

C. Người anh và người em

D. Bé Quỳnh

2. Truyện «Bức tranh của em gái tôi» sử dụng lời kể của ai?

A. Người em- xưng ngôi

B. Lời người dẫn chuyện- ngôi 2

C. Người anh- ngôi thứ nhất

D. Lời tác giả- ngôi thứ 3

3. Dòng nào diễn tả đúng thái độ của người anh khi em gái tự chế màu vẽ?

A. Bực bội, khó chịu vì em gái hay lục lọi

B. Lấy làm lạ, bí mật theo dõi em

C. Khó chịu, ngăn cản không cho em nghịch

D. Cáu gắt, cho là người em đang nghịch ngợm

4. Khi tài năng của người em được phát hiện, người anh có thái độ ra sao?

A. Buồn bã, khó chịu, gắt gỏng, không còn thân với em như trước nữa

B. Vui mừng vì em có tài

C. Chê bai, không thêm quan tâm bức tranh của em

D. Ghét bỏ, luôn luôn mắng em vô cớ

5. Đây là trình tự diễn biến tâm trạng của người anh khi xem bức tranh em gái vẽ mình?

A. Hãnh diện, xấu hổ, ngỡ ngàng

B. Hãnh diện, tự hào, xấu hổ, ngỡ ngàng

C. Giật sững, ngỡ ngàng, hãnh diện, xấu hổ

D. Ngạc nhiên, xấu hổ, hãnh diện

Hoạt động 4: Vận dụng

a. Mục tiêu: Vận dụng kiến thức đã học để giải bài tập, củng cố kiến thức.

b. Nội dung: Sử dụng kiến thức đã học để hỏi và trả lời, trao đổi.

c. Sản phẩm học tập: Sản phẩm của HS.

d. Tổ chức thực hiện:

GV tổ chức BÀI TẬP TÌNH HUỐNG

Tình huống 1: Nếu em có một khả năng đặc biệt nào đó so với mọi người xung quanh, em sẽ làm gì để được mọi người yêu quý

Tình huống 2: Em có một người bạn thân mà em nhận thấy bạn ấy thông minh, giỏi giang hơn em và được mọi người công nhận. Em sẽ làm gì để em và bạn vẫn thân thiết với nhau.

Tình huống 3: Nếu em thấy một người bạn của mình đang tự ti và bạn ấy không nhanh nhẹn được như người khác, em sẽ khuyên bạn điều gì?

- GV nhận xét, đánh giá, chuẩn kiến thức.

Rút kinh nghiệm

.....

.....

.....